

Sygn. akt I CSK 474/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku B. C.
przy uczestnictwie T. C.
o podział majątku dorobkowego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt I Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika T. C. od postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt I Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący motywował koniecznością jednoznacznego rozstrzygnięcia, czy przyjęcie przez Sądy obu instancji, że składnikiem majątku dorobkowego wnioskodawczyni i uczestnika jest

wierzytelność w kwocie 305 530,37 zł z tytułu dokonywanych nakładów na nieruchomości stanowiącą majątek rodziców uczestnika, a potem samego uczestnika zostało dokonane z rażącym naruszeniem art. 33 pkt 2 k.r.o., czy też nie i czy ustalenia dotyczące wysokości tych nakładów nie uchybiają zasadom rozliczeń tego rodzaju roszczeń wyrażonym w art. 226 i n. k.c.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej uczestnik nie określił wprost, na której podstawie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. opiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do postanowienia z dnia 22 czerwca 2016 r., III UZ 6/16, nie publ., przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie określa, jakie powinno być uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w szczególności, że ma to być uzasadnienie wyodrębnione, zawierające pogłębioną argumentację prawną. Zatem wymaganie formalne skargi kasacyjnej statutowane tym przepisem jest spełnione, gdy skarga zawiera „jakikolwiek” uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z kolei ocena, czy w uzasadnieniu takiego wniosku zostały przedstawione argumenty przemawiające za potrzebą rozpoznania skargi, pozostaje zastrzeżona do wyłącznej kompetencji Sądu Najwyższego. W związku z tym „jakikolwiek” uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania - jego merytoryczna treść i przedstawiona argumentacja prawna - będzie podstawą dokonania oceny zasadności tego wniosku w ramach tzw. przedsądu. W konsekwencji wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej, który nie został należycie uzasadniony, nie będzie uwzględniony, a Sąd Najwyższy wówczas odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a nie ją odrzuca (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, nie publ., z dnia 14 maja 2015 r., III PK 6/15, nie publ.).

W postępowaniu wywołanym skargą kasacyjną, Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia i w granicach podstaw. Zatem w granicach zaskarżenia nie stosuje z urzędu prawa materialnego (tak jak to ma miejsce w postępowaniu apelacyjnym - art. 378 § 1 k.p.c.), a jedynie w razie podniesienia stosownych zarzutów w tej materii.

Treść przedstawionych przez skarżącego motywów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wyklucza jedynie podstawę w postaci nieważności postępowania, którą zresztą Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c. bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia. Natomiast ze względu na ogólnikowość w tej materii uzasadniania i wskazane przepisy prawa materialnego, rozważenia wymagają pozostałe trzy podstawy, na których może zostać oparty wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (tj. art. 398⁹ § 1, 2 i 4 k.p.c.).

Przesłanki te w stanie faktycznym ustalonym przez sądy *meriti*, który jest wiążący w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) nie istnieją.

Formułując zarzut naruszenia art. 33 pkt 2 k.r.o. uczestnik podnosił, że nieruchomość, która została zabudowana domem mieszkalnym, budynkiem gospodarczym wraz z ogrodzeniem metalowo-drewnianym, nabył na podstawie umowy darowizny od swoich rodziców. W czasie budowy zabudowań nieruchomość była własnością jego rodziców. W związku z tym przedmiot umowy darowizny nie mógł wejść do majątku wspólnego i tym samym nie może podlegać rozliczeniu w sprawie o podział majątku wspólnego. W ten sposób doszło też zdaniem uczestnika do naruszenia art. 244 § 1 k.p.c. i art. 247 k.p.c. przez ustalenie faktów w sposób odmienny od treści aktu notarialnego, z którego wprost wynikało, że jego rodzice byli właścicielami nieruchomości ze zlokalizowanymi na niej budynkami.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49,

z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.).

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Wbrew stanowisku uczestnika, Sądy obu instancji nie pominęły okoliczności faktycznych eksponowanych w skardze kasacyjnej, mianowicie, że w chwili rozpoczęcia budowy zabudowań mieszkalno - gospodarczych, jak i w trakcie budowy, grunt na którym zostały posadowione należał do rodziców uczestnika. Istotnym jest w świetle poczynionych przez sądy *meriti* ustaleń faktycznych, że rozpoczęcie budowy nastąpiło po zawarciu przez wnioskodawczynię i uczestnika związku małżeńskiego, oraz że to oni byli faktycznymi inwestorami, gdyż na tej nieruchomości mieli zamieszkać. Natomiast rodziny zarówno uczestnika, jak i wnioskodawcy pomagały im finansowo przy zakupie materiałów budowlanych oraz

opłacaniu zatrudnionych robotników, a także świadczyli na ich rzecz osobistą pracę przy budowie. Wobec tego wnioskodawczyni i uczestnik realizując inwestycje na nieruchomości należącej do rodziców uczestnika, za ich zgodą, dokonywali nakładów w ramach wspólności majątkowej małżeńskiej na nieruchomość rodziców uczestnika.

Skarżący przedstawiając uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w kontekście zarzucanego naruszenia prawa procesowego i materialnego oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie wykazał, iż kwestionowane rozstrzygnięcie stanowi efekt ewidentnych błędów w zakresie wykładni prawa i w konsekwencji jest oczywiście nieprawidłowe, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej.

W sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, jak również nie zachodzi potrzeba wykładni przepisów, które budzą poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym.

Sąd Najwyższy w dotychczasowym orzecznictwie wyjaśniał już, że wierzytelność z tytułu nakładów dokonanych w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej na rzecz należącą do osoby trzeciej stanowi składnik majątku wspólnego (zob. uchwała z dnia 3 kwietnia 1970 r., III CZP 18/70, OSNCP 1971 nr 2, poz. 18, uzasadnienie uchwały z dnia 19 grudnia 1973 r., III CZP 65/73, OSNCP 1974 nr 10, poz. 164).

Nie zachodzi potrzeba wykładni w tej sprawie przepisów wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w szczególności art. 226 i n. k.c., bowiem uczestnik stał się właścicielem darowanej mu przez rodziców nieruchomości wraz częściami składowymi, które stanowiły nakład z jego i wnioskodawczyni majątku wspólnego. Zatem wnioskodawczyni miała podstawy prawne domagania się ich rozliczenia w stosunku do uczestnika, w ramach postępowania o podziału majątku wspólnego w wysokości odpowiadającej jej udziałowi w tym majątku. Inaczej rzecz ujmując, roszczenia wnioskodawczyni wynikały ze stosunków majątkowych łączących ją z uczestnikiem i dlatego właściwymi do ich oceny są przepisy k.r.o. odnoszące się do majątku wspólnego. Podkreślić należy, że nakłady na przedmiotową nieruchomość były czynione przez

uczestnika i wnioskodawczynię za zgodą rodziców uczestnika, a skoro przenieśli całą nieruchomość nieodpłatnie na uczestnika, to w stosunku do nich nie mogło już być realizowane roszczenie o zwrot tych nakładów.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

aw

jw